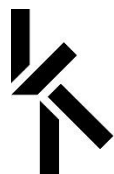

Kurk
Lietuvai

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Užsieniečių kalbinės ir sociokultūrinės integracijos esamų studijų apžvalga

Viktorija Semėnaitė ir Marija Miknevičiūtė

2026.02.05

Ivadas

Ši apžvalga parengta vykdant programos „Kurk Lietuvai“ projektą „Veiksmingos kalbinės ir sociokultūrinės integracijos užsieniečiams sistemos kūrimas“.

Dalimi apžvalgoje aptariamų tyrimų su projekto vadovėmis pasidalijo įvairūs projekto partneriai ir suinteresuotosios šalys, dalį rado pačios tyrėjos internetinės paieškos metu. Šie tyrimai buvo nagrinėti 2025 m. gruodžio – 2026 vasario mėn.

Apžvalgai atrinktos studijos, analizuojančios asmenines imigrantų integracijos patirtis bei valstybines pastangas Lietuvoje, taip pat tyrimai, analizuojantys vietinės kalbos mokymo(si) praktikas ir patirtis.

Šio dokumento tikslas – vienoje vietoje sutelkti įvairius jau atliktus tyrimus, ypač parengtus suinteresuotųjų šalių, dirbančių užsieniečių integracijos Lietuvoje srityje ir apibendrinti jų išvagas bei pagrindines rekomendacijas. Surinktos išvagos ir rekomendacijos orientuotos į imigrantų kalbinę ir sociokultūrinę integraciją, o ne į integraciją platesne prasme.

Tyrimo metu taip pat buvo peržvelgtos kitos studijos ir nustatyta keletas naudingų išteklių, tačiau jie nebuvo įtraukti į šią apžvalgą dėl per siaurų ar projekto tyrimų lauko neatitinkančių tikslinių grupių bei netinkamo dokumento tipo. Tačiau šie ištekliai gali praversti asmenims, dirbantiems imigrantų integracijos ir lietuvių kaip užsienio kalbos mokymo srityse. Jie pateikti dokumento pabaigoje.

 [OECD \(2021\), Language Training for Adult Migrants, Making Integration Work](#)

 EBPO šalių praktikų lyginamoji analizė, surinkta per klausimynus.

 Įžvalgos:

- Imigrantų dalyvavimas kalbos kursuose yra tiesiogiai susijęs su geresniu valstybinės kalbos mokėjimu ir ilgesniu buvimo šalyje laiku.
- Valstybinės kalbos mokėjimas yra vienas svarbiausių veiksnių imigrantų integracijai į darbo rinką.
- Suaugusių migrantų kalbos mokymąsi veikia individualūs ir struktūriniai veiksniai, tokie kaip mokymosi gebėjimų įvairovė, skirtinga motyvacija, laiko trūkumas ar spaudimas pirmiausia susirasti darbą.

 [KPMPC \(2021\), Trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės lietuvių kalbos mokymo realizavimo koncepcija](#)

 Interviu su 19 informantų – administracijos darbuotojų ir lektorių iš institucijų, teikiančių valstybinės kalbos mokymo paslaugas trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės.

 Įžvalgos:

- Valstybiniu lygmeniu nėra sukurta lietuvių kaip svetimšios kalbos mokymo programa – mokytojai vadovaujasi vadovėliuose pateikta medžiaga arba remiasi Bendraisiais Europos kalbų metmenimis.
- Dauguma mokymo iššūkių kyla dėl pamokoms skiriamų valandų trūkumo, skirtingų besimokančiųjų kalbinių gebėjimų, metodinės medžiagos neatitikimo pradedančiajam lygiui, šiuolaikinės, ypač virtualios, metodinės medžiagos stokos, bei skirtingos mokymo medžiagos trūkumo rusakalbams ir arabakalbams.
- Kalbos mokymas per įtraukimą į darbo rinką yra svarbi motyvacijos ir integracijos dalis.
- Pedagogai turėtų būti baigę lietuvių kaip svetimšios kalbos mokymus, o metodinė medžiaga turėtų atsižvelgti į besimokančiųjų poreikius bei šiuolaikines aktualijas.

 [Dr. Gintė Martinkėnė, doc. Irma Budginaitė-Mačkinė, VU \(2024\) Imigracijos didėjimas Lietuvoje](#) (tyrimas dar neišleistas)

 Kokybinis tyrimas su valstybės ir nevyriausybinų organizacijų atstovais.

 Įžvalgos:

- Migracijos politika Lietuvoje šiuo metu išlieka fragmentiška – stokojama aiškesnės strategijos, aiškesnio atsakomybių pasidalijimo ir ilgalaikės vizijos, ypač kalbant apie ilgalaikę integraciją ir lietuvių kalbos mokymą.
- Nemokamų lietuvių kalbos kursai prieinamumas yra ribotas – ypač dirbantiems arba vaikų turintiems asmenims.
- Lietuvių kalbos mokymas, įgyvendinant migracijos politiką, turėtų būti vienas iš prioritetų, su aiškiai priskirta atsakomybe.

 [PIIA \(2025\), Prieqlobsčio gavėjų integracijos paramos priemonių įgyvendinimo efektyvumo tyrimas](#)

 Internetinė apklausa 07.07.2025-07.09.2025. 98 respondentai iš 12 šalių – socialinės integracijos programoje dalyvaujantys asmenys.

 Įžvalgos:

- Dauguma apklaustųjų reikiamos informacijos gavimą suprantama kalba vertino labai gerai arba gerai; geriausiai įvertinta informacija apie lietuvių kalbos mokymosi galimybes.
- Dauguma respondentų integracijos kuratoriaus darbą įvertino labai gerai arba gerai.
- Lietuvių kalbos kursų vidutinis įvertinimas per pastaruosius trejus metus pagerėjo nuo 7.5 balo 2023 m. iki 8.2 balo 2025 m.
- Respondentai prašė, kad kalbos mokymas būtų labiau orientuotas į praktinį kalbėjimą, o ne vien į gramatiką, taip pat pabrėžė kultūrinės integracijos svarbą.

 [Tautinių mažumų departamentas \(2025\), Imigrantų situacijos tyrimas](#)

 Internetinė apklausa. 202 respondentai – užsienio šalių piliečiai ar nelietuvių kilmės asmenys, gyvenantys Lietuvoje.

 Įžvalgos:

- Nors Lietuvos visuomenės požiūris į atvykėlius imigrantus yra kritiškas ir ženkli atvykusiųjų dalis patiria diskriminaciją, daugelis apklaustųjų imigrantų jaučiasi bent iš dalies integravęsi į šalies visuomenę.
- Lietuvių kalbos mokymasis yra vienas svarbiausių iššūkių imigrantams – kursų sistema ne visiškai atliepia jų poreikius.
- Tautinių mažumų kultūros centrai vertinami kaip efektyvi integracijos priemonė ir norima, kad jie organizuotų daugiau bendrų renginių su vietos gyventojais.

 [EMN, OECD and CoE \(2025\), Language and Literacy Support Measures for Adult Beneficiaries of International Protection \(BIP\)](#)

 Informacijos, surinktos iš 24 Europos migracijos tinklo (EMN) šalių ir kitų šaltinių, apžvalga apie tarptautinės apsaugos gavėjų kalbos mokymąsi ir raštingumo ugdymą.

 Įžvalgos:

- Efektyviausios kalbos mokymo priemonės yra pritaikytos individualiems poreikiams, atsižvelgiant į besimokančiųjų raštingumo lygį, mokymosi gebėjimus, specialiuosius poreikius bei gyvenimo aplinkybes. Papildomos priemonės (vaikų priežiūra, lankstus grafikas, skaitmeniniai įrankiai) reikšmingai didina dalyvavimą ir gerina mokymosi rezultatus.
- Kalbos mokymas suaugusiems tarptautinės apsaugos gavėjams (BIP) daugelyje EMN šalių yra tiesiogiai siejamas su darbo rinkos integracija, taikant profesinius kalbos kursus, mokymą darbo vietoje ir darbdavių inicijuotas ar kartu įgyvendinamas programas.
- Gerosios praktikos šioje srityje apima įvairias kalbos mokymo kokybės užtikrinimo priemones, įskaitant kursų ir jų teikėjų sertifikavimą, mokytojų kvalifikacijos reikalavimus, bendras mokymo programas bei kalbos gebėjimų stebėseną prieš ir po kursų. Tačiau mokymosi efektyvumą vis dar riboja individualūs ir struktūriniai veiksniai (raštingumo lygis, sveikata, gyvenimo sąlygos, atstumas iki kursų, ribotos galimybės pasirūpinti vaikų priežiūra ir pan.)

 [Augustas Alekna, Kurk Lietuvai \(2025\), Gairės ateities iššūkiams atspariai migrantų integracijos sistemai kurti](#)

 Gairės, parengtos remiantis esamos situacijos analize, globalių ateities tendencijų apžvalga, užsienio šalių gerosiomis praktikomis bei viešosiomis konsultacijomis su migrantų bendruomenėmis, NVO, savivaldybėmis, darbdaviais ir valstybės institucijomis.

 Įžvalgos:

- Migracijos ir integracijos politika šiuo metu įgyvendinama daugelio skirtingų institucijų, tačiau trūksta jų veiksmų koordinavimo, užtikrinančio kryptingą ir ilgalaikę veiklą.
- Migrantai susiduria su ribotu socialinių paslaugų, lietuvių kalbos kursų ar integracinių priemonių prieinamumu. Savivaldybės, kuriose migrantai gyvena ir tikisi paslaugų, dažnai neturi pakankamai finansų, paskirtų funkcijų ir kompetencijų veikti šioje srityje.
- Lietuvių kalbos mokymų pasiūla yra nepakankama, ypač regionuose, o migrantų vaikams trūksta paramos švietimo sistemoje. Šių spragų nepašalinus, kyla socialinės migrantų atskirties ir izoliacijos rizika.
- Ilgai nekintančios neigiamos nuostatos migrantų atžvilgiu silpnina socialinę integraciją ir kelia grėsmę migrantų ir visos valstybės saugumui.

Pagrindinės rekomendacijos

- Užtikrinti finansinį ir logistinį kursų prieinamumą visiems imigrantams – ne tik naujai atvykusiems trečiųjų šalių piliečiams ar pabėgėliams. Finansiniai modeliai gali būti: depozito sistema, paskolos, finansavimas pagal gautus rezultatus (OECD, 2021; Tautinių mažumų departamentas, 2025; EMN, OECD and CoE, 2025).
- Atsižvelgti į imigrantų asmenines situacijas (dirbantys, nedirbantys, mamos, studentai) ir siūlyti daugiau lanksčių mokymo programų pagal laiką, vietą ir formatą (OECD, 2021; EMN, OECD and CoE, 2025; Kurk Lietuvai, 2025).
- Įvertinti besimokančiųjų raštingumo lygį, išsilavinimą, pirmąją kalbą ir pagal tai vesti pritaikytus kursus (OECD, 2021; KPMPC, 2021; EMN, OECD and CoE, 2025).
- Imigrantus mokyti ne tik kalbos, bet ir tarpkultūrinės komunikacijos bei sociokultūrinio įvado (KPMPC, 2021; Kurk Lietuvai, 2025).
- Sukurti modelį, kuris integruotų kalbos mokymus į profesinį mokymą ir įtrauktų darbdavius į užsieniečių darbuotojų integraciją (OECD 2021; KPMPC, 2021; EMN, OECD and CoE, 2025; Kurk Lietuvai, 2025).
- Kuriant mokymo medžiagą ir koordinuojant kursus, reikia glaudaus bendradarbiavimo tarp mokymo paslaugų teikėjų, vietos valdžios institucijų ir centrinės valdžios. Tai koordinuoti galėtų centralizuota agentūra. (OECD, 2021; EMN, OECD and CoE, 2025; Kurk Lietuvai, 2025).
- Mokymams plačiau naudoti informacines technologijas (pvz., nuotolinės klasės, internetiniai ištekliai, vaizdo įrašai ar programėlės). Taip pat rekomenduojama pamokas vesti ne tik formaliose klasėse, bet ir neformaliuose edukaciniuose kontekstuose (pvz., bibliotekose, parduotuvėse, ekskursijose ir pan.) (KPMPC, 2021; OECD, 2021; EMN, OECD and CoE, 2025; Kurk Lietuvai, 2025).
- Geriau apmokyti mokytojus apie lietuvių kaip užsienio kalbos mokymą ir tarpkultūrinę komunikaciją bei skatinti naujų mokytojų įsidarbinimą (OECD, 2021; KPMPC, 2021; EMN, OECD and CoE, 2025; Kurk Lietuvai, 2025).
- Įvertinti mokymų kokybę ir poveikį ne tik kursų pabaigoje, bet ir pačių kursų metu (OECD, 2021; KPMPC, 2021; EMN, OECD and CoE, 2025).
- Integracines pastangas nukreipti ne tik į užsieniečius ir jų kursus, bet ir į lietuvius – investuoti į visuomenės sąmoningumą, vykdyti tolerancijos skatinimo kampanijas ir renginius nacionaliniu bei vietos lygmeniu (Tautinių mažumų departamentas, 2025; Kurk Lietuvai, 2025).

Kiti naudingi šaltiniai

[Angelica Peccini, Vilniaus Universitetas \(2025\), *A prism of identities in motion: language attitudes and self-reflection in immigrant women through the Lithuanian language*](#)

[Gražina Čiuladienė, Edukalogijos ir socialinio darbo institutas \(2024\), *Migrant Children and Integration-Related Challenges in Lithuania: The Opinions of Educators \(A Case Study\)*](#)

[Council of Europe \(Europos Taryba\) \(2022\), *Literacy and Second Language Learning for the Linguistic Integration of Adult Migrants*](#)

[Council of Europe \(Europos Taryba\), *Language Support for Adult Migrants \(LSAM\) Toolkit 2024*](#)

[Council of Europe \(Europos Taryba\), *Language Support for Adult Refugees - List of all tools*](#)

[Priėmimo ir integracijos agentūra \(PIIA\) – Mokomieji ištekliai](#)